

Geachte heer Kamp,

Hierbij zend ik u het advies van de begeleidingscommissie ten aanzien van de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau planMER Schaliegas (hierna cNRD genoemd) .

In uw brief aan de Tweede Kamer d.d. 25 april 2014, heeft u aangegeven een onafhankelijke begeleidingscommissie te hebben ingesteld die een bijdrage gaat leveren aan de validering van de planMER en de daaruit voortvloeiende structuurvisie schaliegas.

De producten die in het kader van de MER-procedure worden opgesteld (in casu cNRD en planMER) worden getoetst door deze onafhankelijke begeleidingscommissie, alvorens de cNRD en planMER ter inzage worden gelegd. Dit om de kwaliteit en onafhankelijkheid van het onderzoek te borgen. De begeleidingscommissie¹ bestaat uit vertegenwoordigers van RIVM, Deltares en TNO en heeft een onafhankelijke voorzitter, mevrouw A. Moons (collegevoorzitter Wellant College en voormalig dijkgraaf Vallei en Eem).

De adviezen van de begeleidingscommissie zullen tegelijk met de cNRD worden gepubliceerd. De toetsing van de nu voorliggende concept NRD is, in verband met het moment waarop de begeleidingscommissie bijeen is geroepen, beperkt tot een globale toetsing gericht op consistentie en navolgbaarheid.

De begeleidingscommissie vindt dat er ondanks de zeer korte voorbereidingstijd, een goede, constructieve dialoog heeft plaatsgevonden tussen de commissie en de opstellers van de NRD. De begeleidingscommissie wordt voor de planMER vanaf het begin betrokken in het proces om te komen tot een planMER. Daarmee wordt geborgd dat de advisering gericht kan zijn op de inhoud en procesvoering van de planMER en dat daarmee een meer volwaardige toetsing bereikt wordt.

In het proces van begeleiding zijn er twee momenten geweest waarop de begeleidingscommissie heeft getoetst. Daarbij is telkens uitgegaan van de dan voorliggende cNRD. De cNRD is op basis van het eerste commentaar van de commissie substantieel aangepast.

Daarna is voor de tweede maal de cNRD besproken. Mede op basis van de gesprekken en het concept advies is de huidige versie van de concept NRD tot stand gekomen. Let wel, de versie die ter inzage wordt gelegd is niet meer getoetst door de commissie.

¹De begeleidingscommissie bestaat uit de volgende leden: dr.ir. B.P. Loos (RIVM), dr. H. F. Passier(Deltares), drs. G. Remmelts(TNO) en drs. J.M.P. Moons(Wellantcollege).

In de eerste toetsing is vooral nadruk gelegd op leesbaarheid, onderbouwing van keuzes, eenduidig gebruik van definities, hoofdstukkenindeling en duidelijkheid van tabellen die gebruikt worden.

De tweede toetsing bracht niet op alle benoemde onderdelen de gewenste verduidelijking. Na de tweede toetsing is de concept NRD weer aangepast. De nu voorliggende cNRD is naar mening van de commissie beter leesbaar, begrippen worden eenduidiger gebruikt en het proces om vanuit de cNRD, via de planMER naar de structuurvisie te komen is inzichtelijker. Er is echter een aantal aspecten waar de commissie aandacht voor blijft vragen. Deze zullen hieronder kort worden benoemd.

Als eerste aandachtspunt wil de commissie noemen dat het van belang blijft dat bij elke stap om van de cNRD, via planMER naar een structuurvisie te komen duidelijk wordt aangegeven welke stap in welk proces het betreft en dat in het totale proces dezelfde definities en criteria gebruikt worden. In de brief van de minister aan de Tweede Kamer d.d. 25 april 2014 wordt verhelderend aangegeven dat de planMER eerst afgerond wordt alvorens de structuurvisie wordt vastgesteld. Daarna pas kan een afweging plaatsvinden over eventuele concrete locaties.

Tweede punt betreft de argumentatie ten aanzien van uitsluitingsgebieden. In de cNRD wordt aangegeven dat een criterium met betrekking tot diepte gebruikt gaat worden bij uitsluitingsgebieden bij de boring naar schaliegas: namelijk uitsluiting tot aan 1000 meter onder maaiveld. De begeleidingscommissie vindt de onderbouwing voor dit criterium beperkt, vooral omdat dit verstrekkende implicaties heeft. Ten aanzien van deze implicaties adviseert de commissie de implicaties concreter te benoemen en de potentiële gevolgen duidelijker toe te lichten.

In de cNRD wordt een onderscheid gemaakt in landschapstypen. De inhoudelijke onderbouwing en motivatie voor de keuze van juist deze landschapstypen in relatie tot schaliegaswinning gaat voorbij aan de implicaties van winning voor de ondergrond. De commissie acht het belangrijk dat, aangezien de beschrijving van landschapstypen niet alle informatie bevat, andere relevante informatie zoals over de hydrogeologische opbouw van de ondergrond, ook meegenomen wordt in het planMER. Ook nieuwe inzichten in de ondergrondstructuur, bijvoorbeeld over grondwatersystemen of over breukzones dienen zoveel mogelijk in alle stappen van het proces op weg naar een structuurvisie te worden meegenomen.

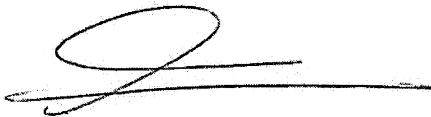
De commissie constateert dat de bijschriften van kaarten, tabellen en grafieken een aandachtspunt blijft. De ervaring leert dat met name kaarten, tabellen en grafieken vaak uit context worden gelicht en separaat aandacht krijgen. Juist dan is een eenduidig en helder bijschrift onmisbaar.

De begeleidingscommissie heeft veel aandacht geschonken aan het hoofdstuk "Verkenning nut en noodzaak". Uitvoerig is met Arcadis bediscussieerd of het wenselijk is een hoofdstuk op te nemen in de cNRD en de inhoud hiervan. Een andere mogelijkheid zou zijn om het hoofdstuk in een aparte nota te behandelen, waarmee de mogelijkheid zou ontstaan om dit belangrijke onderwerp verder en inzichtelijker uit te werken. In de nu voorliggende cNRD is het hoofdstuk 'Verkenning nut en noodzaak' wel opgenomen. De commissie plaatst hierbij de volgende opmerkingen. Het is van groot belang dat vooraf duidelijk is welke randvoorwaarden en criteria onderzocht moeten worden om tot een goede afweging nut en noodzaak te kunnen komen.

De commissie heeft ook in de eerdere toetsing aangedrongen op een brede afweging en om niet te zeer de nadruk te leggen op financiële afwegingen. Belangrijke overwegingen betreffen bijvoorbeeld de toekomstige energiebehoefte van Nederland. Andere afwegingskaders zouden dan ook nadrukkelijker in beeld dienen te komen. Daarnaast roept het vraagstuk van kosten en baten verwarring op; terecht stelt de cNRD dat veel van deze punten op verschillende schaalniveaus doorwerken. Het is niet helder hoe hier mee om wordt gegaan.

In de eerdere toetsing heeft de commissie erop gewezen dat de voorwaarden en criteria om te komen tot een planMER omvangrijker zijn dan nu in hoofdstuk 5 wordt genoemd. Aandachtspunt is om te blijven benadrukken dat de inhoud van het planMER zal voldoen aan de Wet Milieubeheer en dus omvangrijker is dan de in de cNRD benoemde criteria ten aanzien van de milieubeoordeling. Belangrijk blijft het vergelijken van effecten voor alternatieven alsmede mitigerende en compenserende maatregelen.

Hoogachtend,

Voorzitter begeleidingscommissie,
Drs J.M.P. Moons